

A Nemzetközi Ökológiai Társaság I. Kongresszusa

Hága, 1974. szeptember 8-14.

A Nemzetközi Ökológiai Társaság (INTECOL) a Biológiai Tudományok Nemzetközi Uniójának (IUBS) általános ökológiai szekciója. Feladatának tekinti, hogy elősegítse az ökológia tudományának fejlődését az információsere és a tudományos kutatás támogatása révén.

Hivatásának betöltése érdekében aktív publikációs tevékenységet folytat és számos tudományos rendezvényt szervezett fennállásának hét éve alatt.

Az „INTECOL Newsletter” és az „INTECOL Bulletin” mellett — melyek a társaság rendezvényeivel, szervezési stb. ügyeivel foglalkoznak — tudományos folyóiratokat is megjelentet. Közöttük első helyen áll az „Oecologia”, az ökológiai tárgyú közlemények nemzetközi fóruma. Szakosított tudományos kiadványa „Agro-Ecosystems” címmel ez évben indult. Érdeklődési körében szerepelnek a növénytermesztés, a művelési rendszerek és a talaj kölesönhatásainak kérdései. Az agrokoszisztémákat kívülről érő hatásokat (ipari szennyezések stb.) tárgyaló dolgozatok mellett a mezőgazdaságban használt növényvédőszerrel, műtrágyák által előidézett nemkívánatos jelenségekkel foglalkozó közlemények kapnak helyet a folyóiratban. A háziállatok és a természetes állatvilág viszonyára vonatkozó publikációkat, valamint erdészeti ökológiai kérdéseket tárgyaló szakeikket is közöl.

Az első kongresszusát megelőzően az INTECOL több szimpoziumot, tudományos kollokviumot szervezett. Ezek eredményei, valamint az ökológia fejlődése tette szükségessé az ökológia átfogó, diszciplináris határokon átnyúló koncepcióinak felülvizsgálatát egy kongresszus keretében.

A „Structure, function and management of ecosystems” címmel, 1974. szeptember 8-14. között Hágában rendezett kongresszus plenáris üléseinek tematikája is ezt a szándékot tükrözte. Nem lehet célokom az öt plenáris ülésen elhangzottak részletekbe menő ismertetése, csupán né-

hány jellemző mozzanatot ragadok ki, melyek megítélésem szerint nem csak egy szűkebb tudományterületet érintenek.

Az utóbbi néhány évben az ökológia iránti fokozott érdeklődés számtalan nemzeti és nemzetközi tudományos programot hívott életre, ezek pedig rövid idő alatt óriási ismeretanyagot eredményeztek. Ugyanakkor a legmodernebb módszerek felhasználásával sem sikerült alapvető kérdésekben eljutni az áttekintéshez szükséges általánosításokig. Az útkeresés kezdeti nehézségeit szélsőséges próbálkozások jelzik, skálájuk a nyilvánvalóan túlzó egyszerűsítésektől a tárgyuktól elszakadó, jelenleg megoldhatatlan matematikai bonyodalmakba torkolló teóriákig terjed. Az ökológia fogalomrendszerének alakításában minden bizonnyal az egyik leg-súlyosabb kérdés a szaknyelv, a szakmai szóhasználat problematikája. Egyes szakterületeken a kommunikáció komoly fékezője bizonyos szakkifejezések és számos új fogalom bizonytalan értelmezése. Egy részüknek többé-kevésbé közös értelmezésében sikerült megegyezni a tanácskozáso-k, viták során. A kibontakozás további elősegítése érdekében a kongresszus határozatban kérte fel az elnökséget egy terminológiai ad hoc munkabizottság kiküldésére.

Természetesen voltak a kongresszusnak egyéb, az ökológia tudomány szempontjából, sőt azon túlmenően jelentős eredményei is, közülük az utolsó szakmai tárgyú plenáris ülés anyagát emelném ki. Ez az ember és legtágabb értelemben vett környezetének viszonyával, az emberi környezet befolyolásának stratégiájával foglalkozott („Strategies for management of natural and man-made ecosystems”). Örvendetes, hogy az előadásokban, hozzászólásokban és a vitában a realitásokkal számoló, megfontolt felfogás uralkodott.

A résztvevők közös álláspontja szerint a Föld ökoszisztémái „biológiai tőkét” jelentenek, amivel gazdálkodni kell az egész emberi közösség érdekében, de a

kisebb nemzetek érdekeinek, valamint a helyi viszonyok mindenkor szem előtt tartásával. A tudomány szerepe abban áll, hogy a tervezéshez, döntéselőkészítéshez elvi alapot, alternatívákat, prognózisokat szolgáltatson lokális, regionális vagy globális szinten. Természetesen ez érvényes a már bekövetkezett, nemkívánatos környezeti változások következményeinek orvoslására irányuló intézkedésekre is. A kongresszuson tapasztaltak alapján erre az ökológia mai fejlettségi szintjén már jó részt felkészült.

A gyakorlati oldalt tekintve, néhány rendkívül érdekes, már eredményesen alkalmazott megoldásról számoltak be az előadók. Például az „Ecological Land Survey” vagy az „Environmental System Analysis” néven ismert megközelítések bővelkednek hazai viszonyainkra alkalmazható részletekben.

A szakmai program további, mennyiségileg a plenáris ülések anyagának sokszorosát kitevő részét a délutáni és esti órákban, öt párhuzamos sorozatban megrendezett huszonhárom szimpozium képezte. Az elhangzott előadások rövid összefoglalói mintegy 350 nyomtatott oldalra terjednek. Szakmai filmvetítések, tudományos nyomdatermékek kiállítása, több kirándulás és társasági események egészítették ki a programot.

A kongresszus tanácskozásai a szeptember 13-án rendezett plenáris üléssel zárultak. Ezen a kongresszus határozatainak szövege került nyilvános vitára, majd a következő négyéves periódus tisztségviselőinek választása történt meg. Az

INTECOL új elnöke A. MACFADYEN (Kanada), főtájkára G. A. KNOX (Új-Zéland). További említésre méltó esemény volt a lengyel javaslat alapján, L. RYSKOWSKI vezetése alatt létrehozott „Agroecosystems” bizottság munkatervének előterjesztése. A munkacsoport 1975 szeptemberében, Amszterdamban rendezendő szimpoziumja („Effects of agricultural land use on nutrient cycling”) élénk érdeklődésre tarthat számot.

Az utolsó napon K. CURRY-LINDAHL, az UN Environment Programme főtanácsadója, F. DI CASTRI, az UNESCO Man and Biosphere programja Nemzetközi Koordináló Tanácsának titkára és O. SOEMARWOTO, a bandungi Institute of Ecology igazgatója beszédekben méltatták az ökológiai kutatások társadalmi jelentőségét, majd D. J. KUENEN elnöki zárszavával a kongresszus végetért.

A rendezvényeken 67 országból 890 érdeklődő vett részt. Esmecserékben, vitáik során az ökológia számos fontos kérdésére sikerült megoldást találni vagy azt megközelíteni, ugyanakkor újabb kérdések fogalmazódtak meg. Megoldásukkal egy mindennapi életünkben egyre nagyobb szerepet játszó tudomány lép előre; ehhez a haladáshoz a maga részéről a kongresszus is eredményesen járult hozzá.

PÁTKAI TAMÁS

MTA Talajtani és
Agrokémiai Kutató Intézete,
Budapest

Érkezett: 1974. október 14.